

STANJE U HRVATSKOM PRAVOSUĐU

Godišnje programsko izvješće za 2020. godinu

Centar Miko Tripalo se već dugi niz godina bavi pitanjima vladavine prava i pravosuđa. U brojnim međunarodnim usporedbama hrvatski sudski sustav pokazuje nepovoljne rezultate u pogledu trajanja postupaka te percepcije javnosti o političkim i ekonomskim utjecajima na sudstvo. Neefikasnost sudstva ogleda se i u visokom broju sudaca u odnosu na broj stanovnika te visokih rashoda u odnosu na bruto društveni proizvod. Povjerenje javnosti u sudstvo je nisko, sudstvo je nedovoljno transparentno, a postoje i indicije o povezanosti dijela sudačkih krugova s političkim strukturama. Oni koji su ovlašteni za pokretanje stegovnih postupaka prema sucima koji narušavaju principe sudačke etike vrlo su neskloni primjenjivati svoje ovlasti. Istodobno, sudstvo uživa potpunu samostalnost ne samo u donošenju presuda nego i u imenovanju sudaca, pokretanju stegovnih postupaka te odlučivanju o izboru Državnog sudbenog vijeća (DSV).

Od 2020. godine Centar Miko Tripalo provodi program *Stanje u hrvatskom pravosuđu* koji se fokusira na transparentnost i odgovornost pravosuđa.

U sklopu programa u 2020. godini provedene su sljedeće aktivnosti:

SKUPOVI

1. POLITIČKA (NE)ODGOVORNOST I KORUPCIJA – JE LI DOŠLO VRIJEME ZA POSTROŽAVANJE UVJETA KANDIDIRANJA ZA POLITIČKE FUNKCIJE?

Skup je održan 17. rujna 2020. godine, u Konferencijskoj dvorani Knjižnice Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Organizator:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Moderatorica:

Sunčana Roksandić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Govornici:

Tvrtko Jakovina, Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Ivan Obadić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Vedran Đulabić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Centar Miko Tripalo

Vuk Vuković, Oraclum

Dario Čepo, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Centar Miko Tripalo

Robert Podolnjak, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Višeslav Raos, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

Marin Bonačić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Nikola Grmoja, predsjednik Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije

Nataša Novaković, predsjednica Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa

Nenad Zakošek, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

Ivo Josipović, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Centar Miko Tripalo

O skupu:

Unatoč presumpciji nevinosti kao jednom od temeljnih načela suvremenog sustava ljudskih prava koja utvrđuje da nitko nije kriv dok mu se ne dokaže suprotno, javni dužnosnici trebaju stvarati dojam transparentnosti i odgovornosti prema funkciji koju obavljaju jer oni svojim djelovanjem mogu učiniti znatnu štetu javnom interesu i povjerenju građana u državne institucije. Činjenica da sve veći broj

slučajeva političara, protiv kojih se vode kazneni postupci zbog korupcije (protiv nekih političara vodi se više kaznenih postupaka), ili koji su nepravomoćno osuđeni zbog tih kaznenih djela a unatoč tome ili možda upravo zahvaljujući koruptivnom ponašanju i političkom sustavu ostaju na političkim funkcijama i ponovno su birani, otvara potrebu da se razmotri taj društveni i politički fenomen s posebnim naglaskom na sljedećim pitanjima:

- Zašto u Hrvatskoj nije dovoljno razvijena demokratska politička kultura i politička odgovornost nositelja vlasti?
- Koja je politička odgovornost građana za postojeće stanje i kako se ona može promijeniti?
- Koje su zakonodavne i institucionalne promjene, posebno u izbornom zakonodavstvu, potrebne kako se ovakve situacije ne bi više ponavljale?

ISTRAŽIVANJA I ANALIZE

Provedena anketa Stanje u hrvatskom pravosuđu (<https://pravosudje.tripalo.hr/wp-content/uploads/sites/5/2023/07/Sazetak-rezultata-ankete.pdf>)

Poziv na sudjelovanje u anketi poslan je sucima i državnim odvjetnicima preko sudova i državnih odvjetništava, dok su odvjetnicima, bilježnicima, te akademikima upućeni direktni pozivi. Ukupno se odazvalo 316 pojedinaca, od kojih su preko polovica odvjetnici. U ovoj anketi htjeli smo prvo provjeriti da li takve nepovoljne ocijene dijele i hrvatski pravnici. Drugo, htjeli smo saznati kako oni tumače uzroke takve nezadovoljavajuće situacije te, treće što konačno oni misle o nekim mogućim reformama koje bi umanjile uočene slabosti. Zaključno, rezultati ankete potvrđuju da kritike upućene hrvatskom pravosuđu u međunarodnim analizama imaju uporište i među domaćim pravnim stručnjacima. Sudionici istraživanja jasno prepoznaju niz strukturnih i funkcionalnih problema, od nedostatka efikasnosti i odgovornosti do slabosti u obrazovanju i selekciji sudaca. Istodobno, ponuđene su i konkretne ideje za reforme, što pokazuje spremnost stručne zajednice da doprinese stvaranju učinkovitijeg, pravednijeg i vjerodostojnijeg pravosudnog sustava.